

§u 197 tr. zák., podle jehož doslovu dopouští se podvodu, kdo předsevezme jednání tamtéž vyličené, nechť se k němu dal svěsti ziskovosti, náruživostí, úmyslem, aby tím někomu zjednal proti zákonu nějaké výhody, nebo jakýmkoliv úmyslem vedlejším. Tím spíše je tomu tak při spoluvinně, která stává se trestnou také při takových deliktech, k jichž skutkové podstatě se ani prospěch přímého pachatele nevyžaduje, naopak je při mnohých z nich pojmově přímo nemyslitelným.

Čís. 1848.

Pojem »činu ke skutečnému vykonání vedoucího« (§ 8 tr. zák.) předpokládá, že zlo může z činu pachatelova nastati podle obyčejného, zkušenostmi naznačeného průběhu událostí.

Trestnost pokusu je vyloučena pro nezpůsobilost předmětu nebo prostředku, nemohlo-li zlo nastati nikdy a za žádných okolností (nezpůsobilost in abstracto).

Podvod předstíráním, že pravá, pachatelem předložená bankovka je padělkem a že může takové padělky levně opatřiti.

(Rozh. ze dne 3. ledna 1925, Zm I 677/24).

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost obžalovaného do rozsudku krajského soudu v Chebu ze dne 16. září 1924, pokud jím byl stěžovatel uznán vinným zločinem nedokonaného podvodu podle §§u 8, 197, 200, 203 tr. zák., mimo jiné z těchto

d ů v o d ů:

Zákonná známka pokusu, vyznačená v §u 8 tr. zák. slovy »čin vedoucí ku skutečnému vykonání zločinu«, předpokládá ovšem, že zlo, jehož úmyslné způsobení zákon trestce, může podle obyčejného, zkušenostmi naznačeného průběhu událostí z činu zlomyslníkova nastati, to jest, že čin míří k předmětu (věci nebo osobě), v níž anebo s níž se zlo, škodná změna, státi může, a že pachatel útočí na tento předmět prostředkem, kterým může tato změna, zákonem potírané zlo býti způsobeno. Pro pokus podvodu je tudíž po stránce uvádění v omyl zapotřebí, by zde byl způsobilý předmět, t. j. osoba, v níž, a způsobilý prostředek, t. j. předstírání (jednání), jímž mohou býti vyvolány mylné představy o okolnostech, závažných pro rozhodování vůle osoby od pachatele různé ve směr této osobě neb osobě jiné škodlivý. Jak po stránce předmětu, tak i po stránce prostředku lze však způsobilost vyloučiti výhradně tehdy, nemohlo-li zákonem stíhané zlo, to jest omyl onoho rázu z jednání pachatelova nastati nikdy a za žádných okolností, zůstalo-li by jednání pachatelovo bezvýsledným vůči téže osobě i za použití jakýchkoliv jiných prostředků a při použití téhož prostředku vůči kterékoliv jiné osobě. Této všeobecné, abstraktní nezpůsobilosti není, nedošlo-li k trestnému výsledku toliko z příčiny zvláštních okolností případu, obzvláště proto, že pachatel nepřizpůsobil klam povaze

osoby, již chtěl oklamati, nebo prostředek předmětu, a byl-li klam jako takový poznán pro zvláštní povahu klamané osoby nebo zůstala-li správnost představ klamané osoby nedotčenou pro zvláštní povahu klamu. Není-li vyloučena možnost oklamání téže osoby jinými prostředky a jiné osoby prostředky použitými, jde o pouhý nesoulad mezi konkrétním předmětem a konkrétním prostředkem, který brání tomu, aby v konkrétním případě nenastal výsledek, k jehož přivodění jest jednání pachatelovo jak co do předmětu, tak i co do prostředku jinak všeobecně způsobilé. A toliko tuto konkrétní, nikoliv onu abstraktní nezpůsobilost dokazuje stížnost, dovozujíc, že svědci T. a Tr. poznali jako osoby, stěžovatele duševně daleko předčící hned, že jde v udánlivém padělku o bankovku pravou, a v dalším důsledku, že jde v nabídce stěžovatelově o lstivé předstírání rázu škodlivého. Co poznali svědci ihned, mohlo zůstatí vůbec nepoznáno jinými osobami, méně dbalými nebo osobami mdlejšího rozumu. A předkládání bankovky právě jest nepopíratelně vhodným prostředkem ke způsobení mylné představy, že pachatel jest s to, aby dodal padělky bankovek tak dokonalé, že nelze je rozeznati od bankovek pravých, a že i oběti pachatelovou mohou býti dále udány bez nebezpečí, že bude přistižena a trestána. Jde v tomto případě jen o použití klamu k uvádění v omyl jinak všeobecně způsobilé vůči jednotlivcům, takovému konkrétnímu klamu nepřijatelným, neboli o klamání osob jinak všeobecně k oklamání způsobilých konkrétním klamem pro ně nedostatečným. Právem předpokládá tudíž napadený rozsudek, že podvod, stěžovatelem zamýšlený, a činem ke skutečnému vykonání podvodu zahájený, nebyl dokonán pouze pro náhodu, již nalézací soud patrně shledává v tom, že se stěžovatel setkal s osobami, vůči nimž pro zvláštní jejich opatrnost, ostražitost a pochybovačnost selhal prostředek jím použitý a k oklamání jiných osob méně opatrných a lehkověrnějších všeobecně způsobilý, a vůči nimž minul se pro zmíněné jejich konkrétní vlastnosti s výsledkem úmysl stěžovatelův, rozhodovacími důvody zjištěný, totiž úmysl předstírati padělek velmi dobře zdařilý předkládáním právě bankovky jako bankovky nepravé.

K příslušným vývodům stížnosti budiž jen ještě podotčeno, že podstatou lstivého předstírání stěžovatelova nebylo tvrzení, že bankovka, jím svědkům předložená, jest padělkem, nýbrž tvrzení, že je s to, aby opatřil svědkům padělky tak zdařilé za čtvrtinu nominální ceny. Proto byl svědek T. i v době, kdy vyjednával se stěžovatelem v Karlových Varech, vhodným předmětem pro uvádění v omyl takového rázu, ač již dříve poznal pravost bankovky jako padělek ukázané a ač tedy tato část klamu vůči němu byla již selhala. Dále jest trestným účinkem §em 197 tr. zák. stihaným již uvádění někoho v omyl, takže okolnost, že tento výsledek z jednání stěžovatelova nenastal, brání toliko podřadění jednání pod pojem dokonaného, nikoliv i podřadění ho pod pojem nedokonaného podvodu (pokusu).

Nelze souhlasiti ani s další námitkou, že ze skutku stěžovatelova škoda vzejítí nemohla, protože dle §u 1174 obč. zák. nemůže býti požadováno zpět, co dáno bylo vědomě za účelem způsobení činu nedovoleného, takže prý svědci Tr. a T. nebyli by bývali oprávněni žádati na stěžovateli vrácení peněz, které v případě oklamání stěžovatelem byli

by dali za účelem dalšího udávání padělaných platidel. Okolnost, zda poškození by byli bývali oprávněni, domáhati se sporem na stěžovateli náhrady škody, jest pro trestnost činu zcela nerozhodna, poněvadž trestní zákon žádá v §u 197 jen úmysl pachatelův škodu způsobiti, a nerozeznává, zda poškozený dle norem občanského práva jest oprávněn, žádati na pachateli náhradu, či zda jde o takové porušení majetkových práv, ohledně kterého občanský zákonník vyjímečně ze zvláštních důvodů poškozenému odepírá právo, na náhradu žalovati. Zmateční stížnost jest tudíž neodůvodněnou.

Čís. 1849.

Pokud trhání řepného chřástu na poli jest polním pychem, nikoliv krádeží.

(Rozh. ze dne 3. ledna 1925, Zm II 333/24).

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl po ústním líčení zmateční stížnosti obžalovaného do rozsudku krajského soudu v Olomouci ze dne 4. března 1924, pokud jím byl stěžovatel uznán vinným přestupkem krádeže dle §u 460 tr. zák., zrušil napadený rozsudek a sprostil obžalovaného z obžaloby pro tento přestupek.

Důvody:

Zmateční stížnost směřuje pouze proti rozsudkovému výroku, jímž byl stěžovatel uznán vinným přestupkem krádeže podle §u 460 tr. zák. Číselně dovolává se zmatečnosti čís. 9 a), c), 10 §u 281 tr. ř., ve skutečnosti uplatňuje však pouze důvod zmatku čís. 9 a), namítajíc, že skutek stěžovatelův neprávem podřaděn byl skutkové podstatě přestupku krádeže, kdyžťe prý jde jen o polní pych. Zmateční stížnost je v právu. Rozsudek shledává skutkovou podstatu přestupku krádeže v tom, že stěžovatel odňal dne 20. srpna 1923 v P. pro svůj užitek z držení a bez přivolení Rudolfa H-y řepové listí. Dle přesného zjištění rozhodovacích důvodů šlo o pytel řepového listí. Jeho cena se v rozsudku určitou peněžitou částkou nezjišťuje, ve výroku uvádí se pouze, že mělo cenu pod 50 Kč. Z výsledku hlavního přeličení, na nichž je rozsudkový výrok zbudován i pokud jde o jednotlivosti, v rozsudku výslovně nezjištěn, mají, pokud jde zejména o množství a cenu řepového listí, které si stěžovatel přisvojil, význam pouze svědecké údaje Rudolfa H-y, (na něž se rozsudek odvolává jako na předpoklady svého rozhodnutí) a z jehož pole listí pocházelo, že listí byl menší pytel (od soli), a že má cenu 2 Kč. Svědek prohlásil dále, že škody činem stěžovatelovým neutrpěl.

Pro řešení otázky, zda jde v tom kterém případě o krádež, či jen o polní pych, jsou směrodatným, jednak povaha a určení věcí, o jichž odcizení se jedná, jednak jejich množství a hodnota. V projednávaném případě jde o řepové listí, tudíž o součást polních plodin, řepy. Jako polní plodina ve vlastním slova smyslu přichází tu v úvahu jen její kořen, hlíza, nikoli také listí, které bývá sice také zužitkováno, zejména jako píče, jest však jen vedlejším produktem, jehož důležitost již tím stává se méně významnou. S tohoto hlediska možno zajisté právem usuzovati,